

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobkyně: **Y. A.**, zast. JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem se sídlem Mánesova 1175/48, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 4. 2023, č. j. OAM-632/ZA-ZA11-K03-R2-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 13. 9. 2023, č. j. 43 Az 4/2023-46,

t a k t o :

I. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 13. 9. 2023, č. j. 43 Az 4/2023-46, **se zrušuje**.

II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 4. 2023, č. j. OAM-632/ZA-ZA11-K03-R2-2019, **se zrušuje a věc se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku **10 285 Kč** do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, a to k rukám právního zástupce žalobkyně JUDr. Maroše Matiaška, LL.M., advokáta se sídlem Mánesova 1175/48, Praha 2.

IV. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] V projednávané věci je předmětem posouzení v pořadí druhé rozhodnutí o čtvrté žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany.

[2] Žalovaný napadeným rozhodnutím zastavil řízení o žádosti podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „azylový zákon“), jelikož shledal opakovanou žádost žalobkyně o mezinárodní ochranu nepřipustnou podle § 10a odst. 1 písm. e) azylového zákona.

[3] Řízení o první žádosti skončilo zamítavým rozhodnutím, žalovaný žalobkyni neudělil žádnou z forem mezinárodní ochrany. Jeho rozhodnutí přezkoumal Krajský soud v Hradci Králové, který žalobu zamítl, a Nejvyšší správní soud následně kasační stížnost žalobkyně odmítl pro opožděnost. Řízení o druhé žádosti žalovaný zastavil z důvodu nepřipustnosti, jelikož žalobkyně neuvedla žádné nové skutečnosti. Krajský soud v Ostravě zamítl žalobu proti rozhodnutí o druhé žádosti a Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost žalobkyně pro opožděnost. Řízení o třetí žádosti žalobkyně žalovaný též zastavil pro nepřipustnost, protože netvrdila nové skutečnosti.

[4] V projednávané věci žalovaný rozhodl o v pořadí čtvrté žádosti žalobkyně tak, že řízení zastavil pro nepřipustnost. Žalobkyně v žádosti uvedla, že chce zůstat v České republice, nemá vízum a žádá, aby zde mohla žít. Při podání žádosti informovala žalovaného, že doloží zprávu organizace La Strada ČR, o. p. s. Následně skutečně doložila zprávu této organizace, která se žalobkyní provedla pohovor. Z obsahu této zprávy vyplývá, že žalobkyně je obětí obchodování s lidmi a obětí nucené práce, a tedy je zranitelnou osobou. Za osoby odpovědné za její zobchodování a nucení k nedobrovolné práci žalobkyně označila svého bývalého manžela a ženu – zprostředkovatelku. Žalovaný ve svém rozhodnutí shledal zprávu organizace La Strada a s ní současně i celkový azylový příběh žalobkyně nevěrohodnými, aniž zprávu zahrnul mezi podklady pro rozhodnutí. K tomuto závěru dospěl na základě porovnání rozdílných tvrzení žalobkyně v předcházejících řízeních o žádostech. Současně žalobkyně mohla i měla uvést tyto skutečnosti již dříve. První rozhodnutí žalovaného o čtvrté žádosti ovšem zrušil Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 14. 6. 2021, č. j. 43 Az 5/2020-66, kterým zavázal žalovaného provést se žalobkyní pohovor, během kterého by mohla objasnit závěry žalovaného o její nevěrohodnosti; dále byl žalovaný povinen doplnit spis o materiály popisující praxi obchodování s lidmi.

[5] Žalovaný vázán zrušujícím rozsudkem č. j. 43 Az 5/2020-66 provedl se žalobkyní dne 25. 5. 2022 pohovor, přitom jí umožnil odstranit rozpory a nejasnosti v jejích výpovědích zakládajících její nevěrohodnost. Dále zahrnul mezi podklady pro rozhodnutí zprávu organizace La Strada a dokumenty věnující se praxi obchodování s lidmi. Poté opět dospěl k závěru o nevěrohodnosti žalobkyně, zdůraznil, že nesplnila podmínky § 11a azylového zákona a řízení o žádosti znovu zastavil pro její nepřipustnost.

[6] Žalovaný v napadeném rozhodnutí i přes doloženou zprávu organizace La Strada neshledal, že by žalobkyně byla obětí obchodování s lidmi či nucené práce, tedy zranitelnou osobou. Závěr opřel o výpovědi žalobkyně v průběhu správních řízení o všech čtyřech žádostech. Z obsahu pohovoru po zrušujícím rozsudku krajského soudu vyplývá, že žalobkyně opakovaně a výslovně potvrdila, že žádá o mezinárodní ochranu z naprosto stejných důvodů jako v předchozích žádostech – snaha o legalizaci pobytu a obava z návratu do vlasti z důvodu špatných životních podmínek. Žalobkyně nijak logicky nevyjasnila, proč skutečnosti tvrzené ve zprávě organizace La Strada během pohovoru popřela. Neobjasnila ani rozpory v jednotlivých žádostech o mezinárodní ochranu a v jejích výpovědích. Ani Policie ČR a příslušné soudy nikdy neoznačily žalobkyni za zranitelnou osobu. Nyní posuzovanou žádost o mezinárodní ochranu podala žalobkyně den přede dnem, do kterého měla dle výjezdního příkazu opustit území, jediným cílem její žádosti tak je snaha o legalizaci pobytu.

pokračování

[7] Podanou žalobu zamítl krajský soud nyní napadeným rozsudkem jako nedůvodnou. Žalovaný postupoval v souladu se závazným právním názorem v rozsudku č. j. 43 Az 5/2020-66, provedl se žalobkyní pohovor, doplnil podklady pro rozhodnutí o Informaci Ministerstva vnitra Velké Británie z dubna 2022, Nigérie: Obchodování se ženami, a o zprávu organizace La Strada. Žalobkyně sice v pořadí čtvrté žádosti uvedla nové důvody, podle § 11a odst. 1 azylového zákona se musí jednat o takové skutečnosti, jež nebyly bez zavinění žalobkyně předmětem předchozích řízení, a současně musí tyto důvody nasvědčovat tomu, že by žalobkyně mohla být vystavena pronásledování podle § 12 azylového zákona nebo že jí hrozí vážná újma podle § 14a téhož zákona. Pro posouzení možnosti uvedení nových skutečností v předcházejících řízeních je podstatný pohovor se žalobkyní, během něhož jí dal žalovaný prostor vysvětlit, proč nyní tvrzené skutečnosti dříve neuvedla. Žalovaný správně posoudil nově uvedené skutečnosti tak, že je žalobkyně mohla uvést již v přechodných řízeních. Z výpovědi žalobkyně nelze dovodit legitimní důvody, pro které nemohla nové skutečnosti uvést již dříve. I kdyby byla naplněna podmínka § 11a odst. 1 písm. a) azylového zákona, tak by se nejednalo o důvody dle § 12 nebo § 14a azylového zákona. Rovněž nedošlo v případě žalobkyně ke změně poměrů v zemi původu, jež by mohla představovat novou skutečnost ve smyslu § 11a odst. 1 azylového zákona, jak vyplývá z rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011-96, č. 2642/2012 Sb. NSS, odst. [18].

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[8] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadá výše označený rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Navrhuje napadený rozsudek a spolu s ním i napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení.

[9] Předně namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí žalovaného. Žalovaný pouze obecně konstatoval, že stěžovatelka uvedla organizaci La Strada v omyl, aniž by zdůvodnil, na základě jakých skutečností k tomuto závěru dospěl. Žalovaný ani krajský soud se navíc vůbec nezabývali hrozícím porušením mezinárodních závazků. Žalovaný se v průběhu správního řízení vůbec nezabýval tím, zda je stěžovatelka zranitelnou osobou podle § 2 odst. 1 písm. i) azylového zákona, ačkoliv tak dle § 10 odst. 4 téhož zákona učit měl. Určení, zda je žadatelka zranitelnou osobou, musí žalovaný učinit, jakmile se objeví první indicie tomuto nasvědčující, což ostatně vyplývá z dokumentů Kanceláře Veřejného ochránce práv v obdobné věci (viz Zpráva o šetření ve věci neudělení mezinárodní ochrany ze dne 16. 8. 2021, č. j. KVOP-34225/2021, a Závěrečné stanovisko s návrhem opatření k nápravě ve věci neudělení mezinárodní ochrany ze dne 17. 4. 2023, č. j. KVOP-14239/2023). Z Protokolu OSN o prevenci, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zvláště se ženami a dětmi, je zřejmá definice obchodování s lidmi. Výpověď stěžovatelky naplňuje zde uvedené definiční znaky obchodování s lidmi. Žalovaný měl ode dne předložení zprávy organizace La Strada prvotní indicii o tom, že by stěžovatelka mohla být zranitelnou osobou dle azylového zákona, avšak závěr o této skutečnosti učinil až v samém závěru správního řízení – v napadeném rozhodnutí. Žalovaný nereflektoval námitky zástupkyně stěžovatelky k chybám v tlumočení pohovoru. Právě za účelem zjištění skutečného stavu věci nařídil krajský soud zrušujícím rozsudkem provést pohovor.

Nepřesnosti v překladu mohly přispět k nesprávnému závěru o nevěrohodnosti stěžovatelky.

[10] Stěžovatelka dále namítá pochybení žalovaného v tom, že nezjistil skutečný stav věci. V důsledku tohoto pochybení neobstojí závěr o nevěrohodnosti stěžovatelky, který aproboval i krajský soud. Žalovaný neobjasnil, jakým způsobem postupoval při hodnocení její věrohodnosti, jakou metodiku zvolil a na základě jakých uvážení dospěl k závěru o nevěrohodnosti výpovědi. Některé části totiž považoval za věrohodné a některé nikoliv. Organizace La Strada dlouhodobě se žalovaným, respektive s policií, spolupracuje. Pochybnosti žalovaného o věrohodnosti výpovědi stěžovatelky, která byla v rozporu se zprávou organizace La Strada, bylo možné odstranit například pomocí doplňujícího stanoviska organizace, či svědeckou výpovědí pracovníků, kteří stěžovatelku vyslyšeli a *ex post* vyhotovili předloženou zprávu. Stěžovatelka ostatně zapadá do typického profilu obětí obchodování s lidmi, což vyplývá ze zpráv opatřených žalovaným, a svědčí to o její věrohodnosti. Určitá vágnost její výpovědi může být založena časovým odstupem, její ngramotností a také zranitelností. Od zranitelné osoby lze očekávat pouze informace odpovídající jejím schopnostem (viz rozsudek NSS ze dne 30. 6. 2010, č. j. 9 Azs 17/2010-182). Navíc jí nelze klást k tíži neúplnou či zdráhavou výpověď, jak vyplývá z rozsudku NSS ze dne 29. 7. 2015, č. j. 4 Azs 114/2015-27. Obětí obchodování s lidmi může být osoba, jež je k činnosti nucena na základě vyhrožování (viz rozsudek NSS ze dne 31. 10. 2018, č. j. 6 Azs 275/2018-72). V situaci důkazní nouze měl žalovaný uplatnit pravidlo *v případě pochybností ve prospěch*, současně měl přihlídnout při výkladu § 11a odst. 1 azylového zákona k principu přiměřené pravděpodobnosti.

[11] Závěry krajského soudu a žalovaného o možnosti uvést nové skutečnosti již dříve nejsou dle stěžovatelky správné. Stěžovatelka při pohovoru dne 25. 5. 2022 uvedla, že měla strach a neznala neziskové organizace, které osobám v jejím postavení pomáhají. Vzhledem k absenci vzdělání ani nevěděla, že se může jednat o azylově relevantní důvody.

[12] Stěžovatelka také namítá, že jí v zemi původu může hrozit pronásledování či jiná vážná újma. Ze zpráv shromážděných žalovaným ostatně vyplývá, že osm až devět z deseti osob repatriovaných do Nigérie se opětovně stane obětí obchodování s lidmi. Ochrana těchto osob je v zemi původu neefektivní. Hrozba pronásledování či vážné újmy tak zde je nejen ve vztahu k bývalému manželovi či zprostředkovateli.

[13] Dle Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a jeho Doporučení je nábor žen za účelem nucené prostituce za pomoci násilí nebo oklamání formou násilí možné v souladu s Úmluvou o právním postavení uprchlíků kvalifikovat jako pronásledování. Z citovaného doporučení taktéž vyplývá, že některé sociální podskupiny žen mohou být sociální skupinou ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků, jedná se o ženy rozvedené, svobodné, ngramotné, odloučené děti nebo děti z ulice. Stěžovatelka se domnívá, že je příslušníkem zvláštní sociální skupiny žen bez dostatečného vzdělání, finančních a sociálních vazeb, které byly již v minulosti obětmi obchodu s lidmi a mohou být zvláště náchylné k riziku znovuzobchodování, jež jsou v případě repatriace do země původu vystaveny pronásledování na základě pohlaví, a tedy je nutné posoudit její nárok na mezinárodní ochranu podle § 12 písm. b) azylového zákona. Žalovaný však na toto posouzení rezignoval.

pokračování

[14] V případě návratu stěžovatelky do země původu hrozí porušení čl. 4 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Článek 4 odst. 2 Úmluvy implikuje povinnost států potlačovat obchodování s lidmi. Stejně tak hrozí porušení Úmluvy Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidmi, jež Česká republika ratifikovala ke dni 29. 3. 2017. Tato úmluva umožňuje získání pobytového oprávnění v případě nezbytnosti v důsledku osobní situace oběti. Získat pobytové oprávnění lze pouze na základě § 42e zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Stěžovatelka však s orgány činnými v trestním řízení nespolupracuje a ani nespolupracovala, a tedy nemá jinou možnost, jak legalizovat svůj pobyt, než žádat o mezinárodní ochranu. Dle stěžovatelky je v případě potenciálního porušení mezinárodních závazků nutné zohlednit taktéž Úmluvu Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (tzv. Istanbulská úmluva). Ačkoliv ji Česká republika doposud neratifikovala, pro Evropskou unii je právně závazná ode dne 1. 10. 2023, a tedy zavazuje i členské státy. Žalovaný v napadeném rozhodnutí řádně neposoudil udělení doplňkové ochrany z důvodu podle § 14a odst. 2 písm. d) azylového zákona ve znění účinném do 30. 6. 2023.

[15] Stěžovatelka závěrem odkázala na judikaturu francouzských a britských soudů v obdobných případech, z níž dovozuje, že i v jejím případě by jí měla být udělena mezinárodní ochrana ve formě humanitárního azylu podle § 14 azylového zákona. Nově uvedené skutečnosti jsou dle ní azylově relevantní a v pořadí čtvrtá žádost je přípustná ve smyslu § 11a odst. 1 azylového zákona, proto měla být meritorně posouzena.

[16] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl její odmítnutí pro nepřijatelnost, případně zamítnutí pro nedůvodnost. V napadeném rozhodnutí se vypořádal se všemi skutečnostmi, opatřil si dostatek podkladů a při vlastním posouzení se nedopustil žádné nezákonnosti. Výkon nucených prací nepředstavuje sám o sobě důvod pro udělení mezinárodní ochrany, jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2021, č. j. 5 Azs 317/2020-28.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[17] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 102 a násl. s. ř. s.).

[18] Nejvyšší správní soud se dále zabýval přijatelností kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s., tedy otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Jedná se totiž o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (§ 31 odst. 2 s. ř. s.).

[19] Nejvyšší správní soud nepřijatelnost podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem přesah vlastních zájmů stěžovatele. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto usnesení může jednat v typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost

bude přijatelná pro potřebu učinit judikatorní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

[20] Pokud se týče posledního z uvedených typových případů přijatelnosti, zásadní pochybení v napadeném rozhodnutí bude shledáno především tehdy, pokud krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou judikaturu a nelze vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, nebo krajský soud v konkrétním případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zároveň však platí, že Nejvyšší správní soud není v rámci hodnocení přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. V rámci posouzení přijatelnosti také z povahy věci není místo pro plnohodnotný věcný přezkum napadeného rozhodnutí, tudíž se v uvedené souvislosti Nejvyšší správní soud omezuje na případy zjevných pochybení krajského soudu.

[21] Nejvyšší správní soud našel taková zásadní pochybení krajského soudu, která by mohla mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatelky, a proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná.

[22] Kasační stížnost je také důvodná.

[23] Stěžovatelka předně namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku z důvodu absence vypořádání se s porušením mezinárodních závazků. Ze stejného důvodu trpí dle stěžovatelky vadou nepřezkoumatelnosti i rozhodnutí žalovaného. Ten navíc nijak neodůvodnil své úvahy, které jej vedly k závěru, že stěžovatelka uvedla organizaci La Strada v omyl. Žalovaný se nezabýval ani tím, zda je stěžovatelka zranitelnou osobou podle § 2 odst. 1 písm. i) azylového zákona, ačkoliv tak dle § 10 odst. 4 téhož zákona učinit měl.

[24] Nejvyšší správní soud již ve své judikatuře opakovaně vymezil kritéria nepřezkoumatelnosti (srov. např. rozsudek ze dne 21. 12. 2011, č. j. 4 Ads 58/2011-72, ze dne 29. 3. 2013, č. j. 8 Afs 41/2012-50, ze dne 6. 6. 2013, č. j. 1 Afs 44/2013-30, ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64, odst. [65]), kdy konstatoval, že se nejedná o požadavek detailní odpovědi na každou dílčí námitku, ale postačí přednést vlastní ucelený argumentační systém, který je dostatečně a logicky vyložen (srov. také nález Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08). Podstatné je, aby se soud, potažmo správní orgán, vypořádal se smyslem účastníkovy argumentace, tedy se stěžejními námitkami, což může v určitých případech konzumovat i vypořádání některých dílčích a souvisejících námitek (např. rozsudek NSS ze dne 24. 4. 2014, č. j. 7 Afs 85/2013-33).

[25] Dále platí, že přezkoumá-li krajský soud správní rozhodnutí, které nebylo přezkoumatelné, zatíží nepřezkoumatelností i své rozhodnutí (srov. např. rozsudky NSS ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006-91, ze dne 28. 1. 2009, č. j. 1 As 110/2008-99, nebo nověji ze dne 13. 7. 2022, č. j. 7 As 342/2020-30, odst. [8]). Konstatování nepřezkoumatelnosti by přitom mělo být vyhrazeno opravdu výjimečným případům, kdy není z odůvodnění napadeného rozhodnutí vůbec patrné hodnocení podstatných důvodů či skutečností (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2017, č. j. 2 As 196/2016-123, č. 3668/2018 Sb. NSS, odst. [29]).

pokračování

[26] Napadené rozhodnutí žalovaného je dle Nejvyššího správního soudu nepřezkoumatelné.

[27] Žalovaný v napadeném rozhodnutí (str. 12) sice reagoval na povinnost uloženou mu zrušujícím rozsudkem č. j. 43 Az 5/2020-66, a to vypořádat se s obsahem zprávy organizace La Strada. Konstatoval, že tuto organizaci považuje za seriózní a renomovanou, nicméně vypracovanou zprávu nepovažuje za hodnověrnou, jelikož stěžovatelka záměrně uvedla pracovníky této organizace v omyl.

[28] Nejvyšší správní soud ovšem dospěl k závěru, že konstatování žalovaného o uvedení pracovníků organizace La Strada v omyl je zkratkovitou úvahou, kterou žalovaný dostatečným způsobem neodůvodnil, tento závěr nevyplývá ani ze správního spisu. Žalovaný vystavěl svůj závěr na skutečnosti, že stěžovatelka v pohovoru ve správním řízení výslovně jakékoliv potíže ze strany bývalého manžela či zprostředkovatelky popřela, či jsou azylově irelevantní. Z protokolu o pohovoru ze dne 25. 5. 2022 však vyplývá, že někdo oslovil stěžovatelku v zemi původu a zprostředkoval jí cestu do České republiky, dále shodně se zprávou organizace La Strada uvedla například částku, kterou týdně odevzdávala zprostředkovatelce, a že jí bylo odpíráno jídlo a vyhrožováno *vyhozením na ulici*. Shodně s citovanou zprávou stěžovatelka vypověděla, že pracovala v nočních klubech. Za této situace neobstojí závěr žalovaného o rozporech ve zmíněných dokumentech. Aniž by kasační soud hodnotil azylový příběh stěžovatelky, je nutné zdůraznit, že při porovnání protokolu o provedeném pohovoru a zprávy organizace La Strada vystupují do popředí totožně tvrzené skutečnosti, jež by mohly nasvědčovat tomu, že stěžovatelka byla obětí obchodování s lidmi. Zjištěný skutkový stav ovšem Nejvyššímu správnímu soudu neumožňuje učinit jasný závěr ohledně azylového příběhu a jeho věrohodnosti. K tomu kasační soud, aniž by tuto skutečnost mohl nyní posoudit, připomíná, že drobné nesrovnalosti ve výpovědi žadatelky o mezinárodní ochranu, která se navíc drží jedné dějové linie, nemusí nutně ukazovat na její nevěrohodnost (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS, a ze dne 29. 7. 2015, č. j. 4 Azs 114/2015-27, odst. [61]).

[29] Nejvyšší správní soud rovněž nepřehlédl, že v závěru pohovoru ze dne 25. 5. 2022 zmocněnkyně stěžovatelky uvedla, že pohovor s organizací La Strada zpravidla trvá několik hodin, provádí jej dva sociální pracovníci, přičemž jeden z nich následně o pohovoru vypracuje zprávu. Pro bližší zjištění standardního průběhu pohovoru a skutečností, na základě kterých dospěli pracovníci k závěru, že stěžovatelka byla zobchodovanou osobou, zmocněnkyně navrhla provést svědeckou výpověď pracovníků této organizace. Žalovaný ale na tyto konkrétní námitky zmocněnkyně v napadeném rozhodnutí nikterak nereagoval, neobstaral si podrobnější informace o průběhu pohovoru stěžovatelky s pracovníky organizace La Strada, ani neprovedl důkaz výsledkem pracovníků. Pouze stručně konstatoval, že stěžovatelka uvedla organizaci La Strada, kterou sám označil za renomovanou, v omyl. V důsledku těchto pochybení tak zatížil své rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti.

[30] Kasační soud dále dospěl k závěru, že žalovaný v napadeném rozhodnutí pouze obecně zhodnotil stěžovatelkou nově uvedené skutečnosti, a to tak že nenasvědčují hrozbě vážné újmy v zemi původu podle § 14a azylového zákona. Hrozící vážnou újmu v zemi původu zkoumal podrobněji pouze ve vztahu ke zprostředkovatelce a bývalému manželovi.

Nicméně žalovaný se zcela opomněl vypořádat s potenciálním porušením mezinárodních závazků. I tato dílčí kasační námitka nepřezkoumatelnosti je tedy důvodná.

[31] Stěžovatelka také namítala, že se žalovaný nezabýval tím, zda je zranitelnou osobou podle § 2 odst. 1 písm. i) azylového zákona. Tato námitka není důvodná. Žalovaný dospěl na základě provedeného pohovoru k závěru, že stěžovatelku nelze považovat za zranitelnou osobu podle § 2 odst. 1 písm. i) azylového zákona. Svůj závěr (str. 10 napadeného rozhodnutí) podepřel výpověďmi stěžovatelky z průběhu nynějšího i předchozích správních řízení o jejích žádostech; stěžovatelku nelze považovat za zobchodovanou osobu, ani za takovou, která byla nucena nedobrovolně vykonávat zaměstnání (str. 12 napadeného rozhodnutí). Dle Nejvyššího správního soudu, aniž by hodnotil věcnou správnost dílčího závěru žalovaného o této skutečnosti, je napadané rozhodnutí v části postavení zranitelné oběti přezkoumatelné.

[32] Nejvyšší správní soud shledal důvodnou i kasační námitku nedostatečně zjištěného skutkového stavu v tom, zda stěžovatelka byla obětí obchodování s lidmi a zda skutečně uvedla pracovníky organizace La Strada v omyl. Na podkladě nedostatečně zjištěného skutkového stavu ani není možné učinit závěr, zda jí v zemi původu hrozí pronásledování či jiná vážná újma. Žalovaný pochybil při zjišťování skutkového stavu, a to zásadním způsobem ovlivňujícím zákonnost napadeného rozhodnutí, přičemž pro tuto vadu měl napadené rozhodnutí zrušit již krajský soud, avšak neučinil tak. Proto přistoupil kasační soud ke zrušení napadeného rozhodnutí i rozsudku krajského soudu.

[33] V dalším řízení tedy bude na žalovaném, aby přezkoumatelným způsobem zdůvodnil, proč považuje zprávu organizace La Strada, že stěžovatelka je obětí obchodování s lidmi, za nevěrohodnou, a na základě jakých skutečností dospěl k závěru, že stěžovatelka uvedla pracovníky této organizace v omyl. Setrvá-li žalovaný na svém závěru o uvedení v omyl, musí jej důkladně a patřičně odůvodnit. Žalovaný by měl zkoumat, proč skutečnosti uvedené ve zprávě organizace La Strada stěžovatelka následně nesdělila zaměstnancům žalovaného během pohovoru, popřípadě je více či méně popřela. Žalovaný konkrétně posoudí, jak probíhal pohovor s pracovníky organizace La Strada, jaké skutečnosti této organizaci stěžovatelka sdělila, a případně tyto pracovníky vyslechně jako svědky. Z důvodu potenciálního porušení mezinárodních závazků je nezbytné zkoumat zejména možné porušení čl. 4 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a současně i porušení tzv. Istanbulske úmluvy - Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (k tomu srov. rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 16. 1. 2024 ve věci C-621/21, *WS proti Intervjuirašt organ na Daržavna agencija za bežancite pri Ministerskia savet*, bod 47).

IV. Závěr a náklady řízení

[34] S ohledem na výše uvedené shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost důvodnou, a proto napadený rozsudek krajského soudu zrušil (dle § 110 odst. 1 s. ř. s.). Jelikož již v řízení před krajským soudem byly dány důvody pro zrušení rozhodnutí správního orgánu (§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.), zrušil Nejvyšší správní soud i rozhodnutí žalovaného a vrátil mu věc k dalšímu řízení (§ 78 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Žalovaný je v dalším řízení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.), který lze stručně shrnout tak, že je nutno zjistit skutkový stav věci, o němž nebudou důvodné

pokračování

pochybnosti – zjistit relevantní skutečnosti, odůvodnit případný závěr o uvedení organizace La Strada v omyl a zkoumat porušení mezinárodních závazků.

[35] Podle § 110 odst. 3, věty druhé, s. ř. s. v případě, že Nejvyšší správní soud zruší rozhodnutí žalovaného, rozhodne o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Žalovaný ve věci úspěch neměl, náhrada nákladů řízení mu proto nenáleží. Podle § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., má úspěšný stěžovatel právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů proti žalovanému, který neměl ve věci úspěch. Stěžovatelka měla ve věci plný úspěch, proto jí podle § 60 odst. 1 s. ř. s. přísluší vůči neúspěšnému žalovanému právo na náhradu nákladů řízení. Tyto náklady jsou tvořeny částkou připadající na zastoupení stěžovatelky advokátem JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M.

[36] Pro určení výše nákladů spojených s tímto zastoupením se použije v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Advokát učinil v řízení o kasační stížnosti celkem dva a půl úkonu právní služby, kterými jsou převzetí a příprava zastoupení, doplnění kasační stížnosti a návrh na vydání předběžného opatření – v řízení o žalobě stěžovatelka zastoupena nebyla. Odměna advokáta činí v dané věci 2,5 x 3 100 Kč [§ 7 bod 5. ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d) a § 11 odst. 2 písm. a) advokátního tarifu], a paušální částku ve výši 300 Kč za každý úkon právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), tedy 2,5 x 300 Kč. Odměna advokáta v řízení o kasační stížnosti tak činí 8 500 Kč. Jelikož je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tato částka o 21% sazbu této daně, tj. o 1 785 Kč. Celkem tedy odměna advokáta činí 10 285 Kč, tuto částku je žalovaný povinen zaplatit stěžovateli k rukám jejího zástupce JUDr. Maroše Matiaška, LL.M., advokáta se sídlem Mánesova 1175/48, Praha 2 (výrok III.).

[37] Nejvyšší správní soud pro úplnost uvádí, že stěžovatelka podala dne 7. 2. 2024 návrh na vydání předběžného opatření, kterým se domáhala, aby kasační soud uložil žalovanému, *aby do pravomocného rozhodnutí soudu ve věci strpěl pobyt stěžovatelky na území*. Nejvyšší správní soud o tomto návrhu již nerozhodoval, neboť bez zbytečného odkladu rozhodl ve věci samé. Proto se nakonec blíže nezabýval ani obsahem návrhu, ani vyjádřením k němu.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. března 2024

JUDr. Radan Malík
předseda senátu